

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2023

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 61:378(043.2)

3-12

Відповідальна за випуск — д. е. н., доц. В. І. Борщ

Редакційна колегія:

В. Г. Марічереда, д. мед. н., проф.,
С. Г. Котюжинська, д. мед. н., проф.,
Л. М. Унгурян, д. фарм. н. проф.
Т. В. Чабан, д. мед. н., проф.,
А. І. Гулюк, д. мед. н., проф.
І. П. Анненкова, д. пед. н., доц.,
В. І. Борщ, д. е. н., доц.
Е. С. Бурячківський, к. мед. н., доц.,
Н. Л. Кусик, к. е. н., доц.,
К. М. Усиченко, к. мед. н.,
Ю. Ю. Петровський, к. мед. н.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 3 від 31.01.2023 р.*

Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі :
3-12 наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю.
Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред.
д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. [Електронне видання]. –
Одеса : ОНМедУ, 2023. – 616 с.

ISBN 978-966-443-123-8

Матеріали конференції, присвяченої забезпеченню якості
освіти у вищій медичній школі, містять тези доповідей учасни-
ків.

УДК 61:378(043.2)

ISBN 978-966-443-123-8

© Одеський національний
медичний університет, 2023

їни “Про вищу освіту” (за підсумками моніторингу в 2016 р.) / Ю. С. П’ятницький, І. В. Мельник, М. О. Поліщук, Ю. І. Фисун // Актуальні питання якості медичної освіти : матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. — Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. — С. 22–26

4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145 — VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178–179). С. 10–22.

Рудінська Олена Володимирівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту охорони здоров’я

Князькова Валентина Яківна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту охорони здоров’я

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНІЙ ГАЛУЗІ

Одеський національний медичний університет

Сьогодні вища школа в Україні перебуває в процесі реформування, ускладненого умовами воєнного стану. Заклади вищої освіти, що готують фахівців у сфері медицини, мають враховувати вимоги сьогодення щодо підготовки майбутніх лікарів та інших фахівців у галузі медицини до практичної діяльності. Адаптація вчорашнього студента медичного закладу вищої освіти до виконання прямих професійних обов’язків лікаря, формування в нього медичної культури потребує чимало часу та зусиль.

Рівень професійної культури фахівця медичної галузі набуває особливого значення у встановленні міжособистісних відносин, що виникають між лікарем і пацієнтом. Такі відносини лежать в основі формування рейтингу лікаря, визнання його у суспільстві, його затребуваності як фахівця. Проте в умовах комп’ютеризації та цифровізації суспільства громадська оцінка професіоналізму лікаря часто оцінюється відгуками користувачів в соціальних мережах. На практиці чимало випадків серед фахівців медичного профілю, які опанували якісні знання у галузі медицини та набули необхідних практичних навичок ліку-

вання, але не вміють встановити контакт із пацієнтом, що часто приводить до постановки помилкового діагнозу та визначення хибного лікування.

За думкою Корольової Т. В., основними складовими поняття культури є «гуманність і людинотворення, яке полягає в конкретизації загальнолюдських цінностей, притаманних кожній людині» [1].

Гуманність як вимога високоморального суспільства та гідної держави представляє собою комплекс багатогранних людських цінностей, який передбачає вміння особистості визнавати та вшановувати цінності людства, здатність відчувати психологічний стан людини та співчувати їй, співпереживати чужий біль, проявляти готовність до жертвності, сприяння, співучасті, допомоги. Гуманність в медицині проявляється насамперед в практичній діяльності лікарів, медичних сестер, фармацевтів через високий професіоналізм та втілення в життя тих самобутніх специфічних якостей, що характеризують їх медичне мислення: тверду життєву позицію, самовідданість своєму призначенню, особисту мужність, рішучість та непохитність у нестандартних умовах військового часу.

Людинотворення, спрямоване на формування свободи особистості, її духовності та самоствердження, поєднує в собі такі загальнолюдські базові цінності, як чесність, відповідальність, людська гідність, обов'язок, віра. Але у своїй професійній діяльності особистість, яка прийняла рішення присвятити себе медицині, має проявляти ще й такі вищі цінності, як свобода, здоров'я, мир, держава, праця, істина, добро тощо.

Професійною культурою можна вважати характеристику властивостей сукупності особистостей, що відносяться до певної професії. Вона має передбачати формулювання мети, постановку задач, визначення предмета, вибір засобів та методів досягнення мети та отримання результату. Професійна культура фахівця вважається достатньо високою, якщо він здатен самостійно приймати рішення у будь-якій ситуації, користуючись розвиненим професійним інтелектом та ґрунтуючись на професійній досвідченості і свідомості.

Медична культура представляє собою окремий напрям професійної культури, що базується на особливостях надання медичних послуг, що здійснюється через постійне спілкування з пацієнтами. Формування медичної культури лікаря відбувається протягом всього періоду здійснення його професійної діяльності під впливом накопичення власного досвіду та самореалізації особистості на основі базових знань та

практичних навичок, набутих протягом навчання в медичному закладі вищої освіти.

Сьогодні пряме спілкування з пацієнтом повільно відходить на другорядний план внаслідок впровадження в лікувальний процес новітнього високоточного медичного обладнання, діагностичних апаратів, застосування безлічі клініко-лабораторних методів діагностування, телемедицини. Але етика спілкування і досі залишається необхідною складовою формування високої професійної медичної культури.

В системі сучасної вищої медичної освіти неабияка увага приділяється саморозвитку і самоосвіті, так як на самостійне опанування навчального матеріалу згідно навчальних планів та робочих програм студентам медичних вишів відводиться близько 75–80 % від загального обсягу програмного матеріалу. Постійне самовдосконалення та підвищення професійного рівня здійснюється і протягом всього періоду медичної практики. Це накопичення власного практичного досвіду, вивчення провідного досвіду відомих видатних лікарів, закордонні відрядження для переймання досвіду зарубіжних колег, курси підвищення кваліфікації тощо.

Формування професійної медичної культури лікарів, на відміну від фахівців інших галузей, передбачає відсутність у них корисливого особистого інтересу (*disinterestedness*). Ця важлива складова забезпечує духовну свободу лікаря, демонструє відданість професії, не обтяжує його у прийнятті рішень про вибір способу лікування та гарантує найкращі результати подолання хвороби пацієнта (в межах відповідних протоколів).

Найвищим критерієм професійної культури вважають професійну зрілість (майстерність). Майстер — це фахівець, який досяг у своїй професійній діяльності найкращих результатів, найвищого мистецтва. Медична майстерність — це мистецтво лікаря, яке полягає в його грамотності, досвідченості, високої кваліфікації, компетентності, професійної свідомості та їх гармонічному поєднанні.

Сучасна медична майстерність лікаря передбачає також наявність у нього управлінських навичок, адже очолювати медичний заклад або інший структурний підрозділ у його складі має лише високий професіонал своєї справи.

Не можна не погодитись з думкою Борщ В. І. щодо посилення ролі керівника медичного закладу «як стратега й новатора. Сьогодні заклади охорони здоров'я працюють в умовах постійних динамічних

змін. Так, керівникам необхідно впоратися з цими бурхливими змінами та зробити так, щоби заклади отримали конкурентні переваги від цих змін, уникаючи нових загроз. Сучасні керівники потребують нового типу мислення — інтерактивного та критичного» [2, с. 322].

Запорукою успіху діяльності будь-якого закладу охорони здоров'я є формування корпоративної медичної культури, дотримання субординації, налагодження сприятливих взаємин між співробітниками, організованість медичного персоналу, працездатність колективу, неухильне дотримання трудової дисципліни, злагодженість роботи різних ланок медичного закладу. Дотримання правил корпоративної культури сприяє досягненню більш високого рівня професійного зростання.

Список літератури

1. Корольова Т. В. Теоретичні аспекти формування фахової культури спеціаліста у сучасній вищій медичній школі. *Актуальні проблеми сучасної науки*. URL: <https://int-konf.org/en/2013/aktualni-problemi-suchasnoji-nauki-17-19-10-2013-r/546-korolova-t-v-teoretichni-aspekti-formuvannya-fakhovoji-kulturi-spetsialista-u-suchasnij-vishchij-medichnij-shkoli>

2. Борщ В. І. Управління закладами охорони здоров'я : монографія. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС. 2020. 392 с.

Сакович Василь Микитович,
доктор медичних наук, професор,
професор кафедри офтальмології

Алексєєва Олена Віталіївна,
асистент кафедри офтальмології

СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ КОМФОРТНОЇ АДАПТАЦІЇ ТА ЯКІСНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Дніпровський державний медичний університет

Постійне покращення умов навчання іноземних студентів у закладах вищої освіти України є актуальним питанням. У період 1999–2020 рр. Болонська реформа призвела до створення загальноєвропейської зони вищої освіти, коли відсоток іноземних студентів значно зріс в усіх

Ніколаєнко-Камишова Тетяна Петрівна КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ЯК ВАЖЕЛІ ІНТЕГРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ.....	534
Пасечник Алла Михайлівна СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ	538
Пивоваров Олександр Васильович ОЦІНЮВАННЯ ЗАСОБАМИ GOOGLE ЗАЦІКАВЛЕНОСТІ МЕДИЧНОЮ ОСВІТОЮ.....	540
Проценко Валентина Миколаївна СИСТЕМА РЕЙТИНГОВОГО ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ОДЕСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	543
Робак Ігор Юрійович ЗАСАДНИЧІ ПРИНЦИПИ ВИКОНАННЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ РІШЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВІД 21.06.2022 ПРО ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНУ СКЛАДОВУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	546
Рамусь Михайло Олександрович, Рамусь Артем Михайлович, Калашніков Дмитро Вікторович ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ СЬОГОДЕННЯ	549
Рудінська Олена Володимирівна, Князькова Валентина Яківна ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНІЙ ГАЛУЗІ.....	551